

Het heiligenboek

Een blik achter de zalig- en heiligverklaringen in Rome (1) Tom Zwaenepoel

Tijdens de middeleeuwen werd men heilig verklaard bij acclamatie. Het volk bepaalde volgens een oudchristelijk principe wie als heilige vereerd moest worden, omdat de stem van het volk de stem van God is. Men vereerde de sterfplaats van de heilige, herdacht op diens sterfdag zijn dood en vereerde zijn relikwieën. Wie populair was, werd dus heilig.

Nog steeds schrijft het kerkelijk wetboek voor dat een zaligverklaringsproces pas kan worden opgestart wanneer de kandidaat-zalige door de gelovigen al vereerd wordt. Om te voorkomen dat hij door zijn levenswandel of denkwijze in opspraak zou komen, werd aan de zaligverklaring een canonisatieproces gebonden. Dit gebeurde voor het eerst tijdens het pontificaat van Johannes XV (993) bij Ulrich van Augsburg. Alexander III bepaalde dat alleen de paus verantwoordelijk is voor heiligverklaringen (1171). Het duurde echter nog een tijd alvorens dit ook werd doorgezet. Gregorius IX nam Antonius van Padua, de 'leraar van het evangelie', 352 dagen na zijn dood (1231) op in de canon van de heiligen. Het werd het kortste 'proces' voor een heiligverklaring.

Sixtus V richtte de voorganger van de huidige Congregatie voor de Zalig- en Heiligverklaringen

op (1588). Zo ontstond de Heilige Congregatie voor de Ritus (1588), die de normen opstelde voor de eucharistieviering en het proces dat aan de heiligverklaring voorafgaat. Paulus VI deelde die op in twee zelfstandige dicasteries (1969). Er zijn meer dan tachtig consultants (theologen en historici), alsmede een medische commissie die de 'mirakels' onderzoekt. Sinds 1984 biedt deze congregatie ook een studieopleiding aan. In de Congregatie voor de Zalig- en Heiligverklaringen zijn de zogenaamde 'mirakelmakers' actief. Jaarlijks behandelen ze twintig tot vijftig dossiers waarin personen in aanmerking komen om zalig of heilig verklaard te worden. Bovendien oordeelt ze in overleg met de Congregatie voor de Geloofsleer over het toekennen van de titel 'kerkleraar' en onderzoekt de echtheid van relikwieën.

Vandaag kan alleen nog de paus iemand 'bij acclamatie' heilig verklaren. Zo verklaarde Pius XI zonder formeel proces en plechtigheid de 'doctor van alle kennis', Albertus de Grote, heilig en verhief hem tot kerkleraar (1931). Jongeren droegen tijdens de uitvaart van Joannes-Paulus II op 8 april 2005 spandoeken met het opschrift *Santo Santo* (Heilig, heilig) en *Santo subito* (Heilig nu). De

spreekkoren zwollen aan onder begeleiding van daverend applaus, vooral na de homilie van Ratzinger. De postume blik van de mensen op de Poolse paus Karol Wojtyla beantwoordde aan het ideale beeld van een middeleeuwse heilige. Later bleek dat de stichters van Focolare, Chiara Lubich, daartoe had opgeroepen, omdat ze er stellig van overtuigd was dat de overledene een heilige was en zo snel mogelijk gecanoniseerd moest worden.

Dat de oproep dus niet spontaan was, kon in Vaticaanse kringen op weinig sympathie rekenen. Toch luisterde Benedictus XVI naar de 'stem van het volk'. Precies 24 jaar na de aanslag op Wojtyla en amper drie maanden na zijn dood gaf de Duitse paus zijn fiat voor het zaligverklaringsproces. We schrijven 13 mei 2005. Hij deed de mededeling in het Latijn tijdens een ontmoeting met priesters, religieuzen en medewerkers van het bisdom Rome in Sint-Jan-van-Lateranen.

Sinds de tiende eeuw gaat aan een zalig- of heiligverklaring een lang proces vooraf. Joannes-Paulus II bepaalde in de apostolische constitutie *Divinus perfectionis magister* uit 1983 dat het proces voor een zaligverklaring pas vijf jaar na de dood van de kandidaat-zalige mag beginnen. Hijzelf maakte

een uitzondering, toen hij het 'dossier' voor de populaire Moeder Teresa van Calcutta twee jaar na haar dood opende (1999). Meer dan vijftig jaar had de Macedonische zuster zich in de Indiase stad Calcutta ingezet voor de daklozen. Ze stichtte de congregatie van de missionarissen van Naastenliefde. Tijdens het 25ste jaar van zijn pontificaat (2003) sprak de Poolse paus 'de lachende engel' op Missiezondag zalig. Ook Benedictus XVI week van de bestaande regel af bij zijn Poolse voorganger (2005) en de Portugese zuster Lucia dos Santos (2008).

Tom Zwaenepoel, *Het Heiligenboek. Levenswijsheid van honderd en enige heiligen*, Lannoo, Tielt, 2008, 345 blz., 19,95 euro, ISBN 978 90 209 8041 7.

Omroep

2 maart, 22.20 uur, Canvas. *Doubt*, Amerikaans drama uit 2008 met Meryl Streep als zuster Aloysius Beauvier die met ijzeren hand waakt over de traditionele waarden in haar school.

4 maart, 20.50 uur, Canvas. *Slumdog Millionaire*, hartverwarmende Britse Bollywoodfilm uit 2008, achtvoudig Oscarwinnaar over de 'ongelooflijke lotgevallen van een arme geluksvogel'.

5 maart, 21.10 uur, Canvas. In *Belga Sport*, onvolprezen documentaireserie, *Tom Simpson. Een monument op de Ventoux*, over de veelbesproken dood van een wielrenner (in de Tour editie 1967).

5 maart, 23.40 uur, Canvas. *The Man who Lied the World into War*, Deense documentaire over een Iraakse ingenieur wiens leugenachtige verhaal over massavernietigingswapens mee aan de basis lag van de oorlog tegen Saddam Hoessein en de dood van honderduizenden van zijn landgenoten.

6 maart, 20.35 uur, VRT één. Eerste aflevering van de Nederlandse vierdelige miniserie *Beatrix*, over de Nederlandse koningin. Met een onvergetelijke Willeke van Ammelrooy als de oudere Beatrix.

6 maart, 21.10 uur, Canvas. *Le prince Alexandre de Belgique*, documentaire over de in 2009 overleden zoon uit het tweede huwelijk van Leopold III (met Lilian Baels).

De vrome kudde

Ingenieur Ingezonden door Marcel Verbrugge

Drie ingenieurs rijden samen naar het bedrijventerrein: een ingenieur elektronica, een ingenieur chemie en een software-ingenieur van Microsoft. Plotseling krijgt hun auto pech. De ingenieurs duwen de wagen naar de kant en vragen zich af met er mis zou kunnen zijn.

De ingenieur elektronica stelt voor om alle elektrische verbindingen in de auto na te gaan om te zien of daar de fout is te vinden.

De ingenieur chemie stelt voor om de brandstof uit de tank te analyseren. Misschien is daar iets mis mee.

De ingenieur van Microsoft, ten slotte, heeft ook een suggestie:

Wat als we nu eens de ramen sluiten, allemaal uitstappen, allemaal weer instappen en vervolgens de ramen weer openen? Misschien helpt dat?

Programmeur Ingezonden door Louise Verstichel

Hoeveel programmeurs zijn er nodig om een lamp te vervangen?

Niet één. Het is dan ook een hardwareprobleem.

In onze Kerk mag best wat meer gelachen worden. Dat blijkt ook de uitdrukkelijke wens van heel wat lezers. Die proberen we in deze rubriek op hun wensen te bedienen. Wekelijks één of meerdere mopjes, leuke anekdotes, bedenkingen, woordspelingen... Kent u er nog een leuke? **KERK & Leven · Vrome Kudde**, Halewijnlaan 92, 2050 Antwerpen, fax 03 210 08 49, e-mail devromekudde@kerknet.be.

hoofdstad v. Suriname	↓	noodsein	↓	wiel gevat	↓	voltooid	↓	koker verdieping	↓	opera v. Verdi
↙		↘		↘		Griekse kaas heldendicht	↻ 4	↘		↘
wielwedstrijd stadium	↘	↻ 2				↘	touw schaakstuk	↘		
↙				reisdeken	↘	↻ 3				
Chinees gerecht		sec vervaardiger	↘						rubber	
↙		↘		dierlijk vet voedsel	↘	↻ 5			↘	lichte bedwelming
beveiliging baardje	↘		↻ 1	↘	voorbij		slee een zekere	↘		↘
↙		↻ 8	stierenvechter pers. vnv.	↘			↘			↻ 7
schoonmaakgerei graan	↘		↘				ontkenning	↘		
↙					vinnige klap	↘			↻ 6	

Tijdschriften van 'De Puzzelaar' vindt u in de perswinkel.

DEPUZZELAAR

© De Puzzelaar

Oplossing van de puzzel van vorige week: DRAAITOL

1	2	3	4	5	6	7	8
---	---	---	---	---	---	---	---